Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.

№ 20-21 (7. 109—7. 110) 1990 йил 25 январь, пайшанба

Баҳоси 4 тийин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросида

24 январь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг навбатдаги мажлиси бўлди. Бюро Тошкент шаҳар ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг КПСС Марказий Комитетининг «Мамлакатда жиноятчиликка қарши курашнинг аҳволи ва ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш юзасидан қўшимча чоралар тўғрисида»ги қарорини ва шу масала юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қабул қилган қарорни бажаришга доир ишидаги камчиликлар ҳақидаги масалани кўриб чиқди.

Ҳуқуқ-тартибот соҳасидаги салбий тенденциялар кучайганига қарамай, шаҳар ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг раҳбарлари ташаббуссизлик билан ва тарқоқ ҳолда ҳаракат қилаётганликлари, жиноятчиликка қарши курашни ташкил этишдаги камчиликларга муросасозлик билан муносабатда бўлаётганликлари мажлисда таъкидлаб ўтилди. Уларга бўйсунувчи район бўлинмалари ҳуқуқ-тартибот, қонунийлик ва одил судловни амалга ошириш соҳасида юз бераётган жараёнларни чуқур таҳлил этишни таъминламаётирлар.

Муҳокама чоғида прокуратура, милиция ва судларнинг ҳаракати самараси камлигидан шаҳар меҳнаткашлари асосли равишда норози бўлаётганликлари уқтириб ўтилди. Республикада рўйхатга олинаётган ҳар тўрт жиноятдан бири Тошкент шаҳрида содир бўлмоқда. Жиноятлар сони йилдан-йилга кўпайиб бормоқда ва айниқса, 1988—1989 йилларда кескин ўсди. Шу билан бир вақтда ўтган йили 11 мингдан ортиқ жиноятни содир этган шахслар аниқланмай ва жазоланмай қолди. Гражданларнинг шахсий мулкига тажовуз қилишга, зўрлик ишлатиб қилинган жиноятларга, хизмат кўрсатиш ва кооперация соҳасидаги суиистеъмолларга, чайқовчиликка, социалистик мулкни ўғирлашга, группа бўлиб жиноят қилишга қарши кураш бўшаштириб юборилди.

Прокуратура ва ички ишлар органларининг, айниқса, тергов аппаратларининг, жиноий қидирув, жамоат тартибини муҳофаза қилиш, социалистик мулкни ўғирлашга қарши кураш, давлат автоинспекцияси бўлинмалари ва хизматларининг раҳбарлари, участка инспекторлари ўзаро баҳамжиҳат ҳаракат қилмаётирлар, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашда мавжуд имкониятлардан фойдаланмаётирлар. Уларнинг куч-ғайратлари жиноий хатти-ҳаракатларнинг олдини олишга, группа бўлиб қилинган жиноят ташкилотчилари ва иштирокчиларини, социалистик мулкни талон-торож қилувчиларни ва порахўрларни фош этиш ва жавобгарликка тортишга, чайқовчилар, ўғрилар ва талончилар хатти-ҳаракатларига чек қўйишга қаратилмаган. Шаҳар ва район халқ судлари, адлия муассасалари фаолияти ошиб бораётган талабларга мос келмайди. Ҳуқуқий тарбия пала-партиш олиб борилмоқда, энг долзарб суд мажлислари тўғрисида жамоатчилик камдан-кам хабардор қилинмоқда. Судларда жиноий ишларни кўриб чиқиш чоғида сансалорлик ва хатоларга йўл қўйилмоқда, бу эса айрим айбдор шахслар узоқ вақт давомида ҳақли жазодан четда қолишига ва етказилган зарарни тўламай юришига имкон бермоқда.

Тошкент шаҳар, район партия комитетлари, халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари профилактика чораларини ишлаб чиқишга расмиятчилик билан ёндашмоқдалар. Бундай чоралар районларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш планларидан ажралиб қолмоқда, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимларининг иш ва турмуш шароитини яхшилаш тўғрисида чинакам жон куйдирилмаяпти.

Жиноятчиликка қарши кураш шаҳар мувaққат комитети ўз ишини анча кечикиб бошлади. Республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари жиноятчиликка қарши курашни ташкил этишда шаҳарга ва ўз бўлинмаларига таъсирчан ёрдам бермаётирлар.

Марказий Комитет Бюроси Тошкент шаҳар партия комитетининг, район партия комитетларининг, халқ депутатлари шаҳар ва район Советлари, шаҳар ва республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари коммунист раҳбарларининг эътиборини жиноятчилик кўпайиб боришини тўхтатишда, гражданларнинг ҳаётига, шанига, мулкига ва давлат манфаатларига кўз олайтирган шахсларнинг муқаррар жазоланишини таъминлашда сусткашликка ортиқ йўл қўйиб бўлмаслигига қаратди. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг раҳбарлари жиноятчиликка қарши курашда туб бурилишни таъминлаш, кадрларни аттестациядан ўтказиш ва уларни янада тозалаш, шунингдек, бириктилган иш участкасида тартиб ўрнатишга қодир бўлган профессионал кадрлар негизини яратиш учун шахсан жавобгар эканликлари тўғрисида огоҳлантирилдилар.

Уларга бошқа манфаатдор идоралар билан биргаликда Тошкент шаҳрида жиноятчиликка қарши кураш, ҳуқуқ-тартибот бузилишининг олдини олиш юзасидан ташкилий-техникавий, мафкуравий ва ҳуқуқий чоралар программасини шу йил 1 мартга қадар ишлаб чиқиш, Тошкент шаҳар ижроия комитети адлия бошқармаси, Акмал Икромов ва Октябрь район халқ судлари, адлия ходимлари малакасини ошириш республика курси, Акмал Икромов район ижроия комитети ички ишлар бўлими иши учун тегишли шарт-шароитни яратиш масаласини ҳал қилиш таклиф этилди.

Бюро Тошкент шаҳридаги совет, касаба союз, комсомол, ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва хўжалик идоралари раҳбар коммунистлари зиммасига шу йилнинг биринчи ярмида меҳнат коллективлари кенгашлари билан биргаликда ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилишни таъминлашга ҳар бир корхона, муассаса, ташкилот қўшадиган аниқ улушни белгилаш ҳамда ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига моддий, молиявий, техникавий ёрдам бериш масалаларини ҳал қилиш вазифасини юклади. Кўнгилли халқ дружиналари, ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш жамоатчилик пунктлари, ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш кенгашлари, ичкиликбозликка қарши кураш комиссиялари, ўртоқлик судлари, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари фаолияти устидан ишчи назорати комиссияларининг фаолиятини сифат жиҳатидан янгилаш вазифаси қўйилди. Бошланғич партия ташкилотларида ижтимоий фаолиятнинг ана шу соҳаларини раҳбарлар, мутахассислар, ишлаб чиқариш илғорлари орасидаги ташаббускор, принципиал коммунистларга топшириш керак.

Марказий Комитет Бюроси республикада юбилей билан боғлиқ маданий тадбирлар, адабиёт ва санъат байрамлари, симпозиумлар ва конференцияларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказишни тартибга солиш тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. Тегишли республика комиссияси тузилиб, унга манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда ана шу масалалар юзасидан таклифларни ишлаб чиқиш ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим этиш топширилди.

Мажлисда республика агросаноат комплекси илғорлари қурултойини 1990 йил 16-17 март кунлари Тошкент шаҳридаги В. И. Ленин номли Халқлар дўстлиги саройида ўтказишга қарор қилинди. Қурултойга тайёргарлик кўриш Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети зиммасига юкланди.

Ўзбекистонда Навоийхонлик кунлари олдидан

Азиз ҚАЮМОВ:

«Ўзбекнинг улуғ фарзанди»

⊙ Диёримизда буюк ўзбек шоири Алишер Навоий таваллуд этган 9 февралдан Навоийхонлик кунлари ўтказилиши яхши анъанага айланган. Жумҳуриятимизда Навоий таваллудининг 550 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан ҳукумат комиссияси тузилгани эса, бу борада кенг кўламдаги ишлар қилинишидан далолат бермоқда. Шу сана муносабати билан мухбиримиз Ҳ. Сулаймонов номидаги қўлёзмалар институти директори, мазкур комиссиянинг масъул котиби, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, профессор А. П. Қаюмовга бир неча савол билан мурожаат қилди.

— Қайта қуриш ва ошкоралик туфайли ўтмишимизга синчковлик билан назар ташлай бошладик. Ўлкамизда Навоий асарларини ўрганиш ва тарғиб қилиш қандай аҳволда!

— Талаб даражасида эмас. Биз шунга эришмоғимиз керакки, ҳар бир киши бирбири билан учрашганда Навоийдан бир байт ўқиб, саломлашадиган бўлсин.

— Шоир ижодида бош мавзу — маърифат ва ҳақиқатдир. Асарларининг умрбоқийлиги ҳам шунда. Алломанинг эзгу орзу-тилаклари, ажойиб асарлари бизгача асрлар оша етиб келди. Биз она тилимиз асосчиси бўлган буюк шоиримиз ўгитларига содиқ бўлиш учун нима қилишимиз керак!

— Навоий ўзбекнинг улуғ шоиригина эмас, ўзбек халқининг улуғ фарзанди ҳамдир. Алломага муносиб авлод Навоий куйлаган ва илҳом билан тарғиб этган эзгулик, халқпарварлик, адолатпарварлик ғояларига содиқ бўлмоғи лозим. Ўз фаолиятида уларни амалга оширмоқ учун тинмай курашмоғи зарур.

— Инқилобдан кейин яратилган бадиий асарларда асосан бир хил йўналиш давом этди. Бой, амалдорлар салбий, камбағаллар эса ижобий қаҳрамонлар сифатида тасвирланди. Навоий асарларида эса камбағаллар билан бирга ҳукмдорлар, шаҳзода-ю маликалар ҳам улуғланганини кўрамиз. Сизнинг бунга муносабатингиз қандай!

— Навоий яхшиларни яхши, ёмонларни ёмон деган. Яхшиликни улуғлаб, ёмонликни рад қилган. Хоҳ подшоҳ, хоҳ амалдор, хоҳ гадо, хоҳ оддий одам бўлсин унга ёндошувдаги асосий йўл шу.

— Шоир асарларида байналмилал дўстлик яққол сезилиб туради. Бу мавзу унинг ижодида асосий ўринни эгаллаганми!

— Инсонпарварлик, инсоннинг энг олий даражадаги вужуд эканини қатъият билан таъкидламоқ Навоий ижодида асосий ўрин тутади. Инсон бундай олий даражага муносиб бўлмоқ учун юксак маънавий камолот касб этмоғи шарт. Ана шундай туйғу замирида байналмилаллик вужудга келади.

— Навоий асарларини луғат билан ўқиймиз. Уларни кенг китобхонлар оммасига ҳозирги ўзбек тилида тақдим этиш учун қандай ишлар қилинаяпти!

— Навоий достонларининг ҳозирги ўзбек тилидаги насрий баёнлари эълон қилинган. Шоир ғазалларининг насрий баёнлари, шунингдек асарларининг ҳозирги ўзбек тилига ағдарилган баёнлари тайёрланмоқда. Насрий асарлар рус тилига ҳам таржима қилинаяпти. Эндиликда Навоий асарларига кенг кўламда шарҳлар ёзмоқ керак.

— Навоий ижодига бағишлаб шоир Барот Бойқобилов «Навоийнома» деган катта шеърий роман ёзиб тугатди. Навоий ҳақидаги бир кинофильм сценарийси «Ўзбекфильм»га топширилган. «Фарҳод ва Ширин» кинофильми учун ҳам сценарий ёзилди. Аммо бу жуда оз. Навоий тўғрисида катта бадиий асарларнинг яратилмаётганига ажабланасан. Мен бадиий ижод соҳибларини бу соҳада илҳомли, сермашаққат, аммо шарафли меҳнатга чорлайман.

— Шоирнинг барча ҳикматлар мужассам бўлган ғазалларининг қўшиқчиликда тутган ўрни ҳақида нима дейсиз!

— Қўшиқлар... Ҳикматдан кўра муҳаббат мавзуида бўлгани маъқул. Навоий ғазаллари кўплаб куйга солинган. Мен хушхон ҳофизларимиздан, хусусан «Шашмақом»чилардан ғазалларнинг сўзини чайнамасдан, ичга ютмасдан дона-дона қилиб, тингловчига ҳар бир мисрани равон етказиб ижро қилишларини сўрар эдим.

— Мактаб ва олий ўқув юртларида Навоий ижодини келажак авлодга ўргатиш борасида қандай муаммолар бор!

— Мактаб ўқувчилари учун Навоий асарларининг махсус тайёрланган нусхаларини тузмоқ керак. Улар ўзига хос ва мос луғат, шарҳ, изоҳлар билан таъминланиши зарур. Ўқитувчилар эса шоир тўғрисидаги суҳбатлар, уюштирилган дарсларда муттасил малака ошириб бормоқлари мақсадга мувофиқдир.

Олий мактабда араб ёзуви асосидаги ўзбек алифбосини ўрганмоқ, уларни Навоий асарларининг асл нусхалари устида ишламоққа малака ҳосил қилишларига ёрдамлашувимиз лозим. Қисқаси, бу соҳада ҳали муаммолар талайгина.

— Сиз Навоий ҳикматларидан чуқур хабардорсиз. Шоир улуғлаган ёки қоралаган фазилат ва иллатлар, яхшилик ва ёмонликлар нималардан иборат!

— Навоий «Ҳайрат ул аброр»да инсон безаги ва маънавий бойлиги бўлган фазилатлар: карам, адаб, қаноат, вафо, ростлик, илм; энг ёмон сифатлар: зулм, адоват, таъмагирлик, кибр, ичкиликбозлик, манфаатпарастлик, жаҳл деб кўрсатган.

Инсонни юксакликка кўтарувчи фазилат — севгидир. Бу туйғу бор жойда ёвузликка ўрин қолмайди. Аммо чин севги покиза вужудларга хос. Шунинг учун Фарҳодни тасвирлар экан, Навоий ёзади:

Демонким, кўнгли поку, ҳам кўзи пок,
Тили поку, сўзи поку, ўзи пок.

— Навоий таваллудининг 550 йиллигига жумҳуриятимизда қилинаётган ишлар ҳақида қисқача сўзлаб берсангиз.

— Ўзбек тилида Навоий асарларининг 20 жилддан иборат тўла нашри, рус тилида 15 жилддан иборат нашри юзага келади. Кам ўрганилган «Вақфийя», «Натзул жавоҳир», «Мезонул авзон» ва бошқа асарларининг илмий-танқидий матни эълон қилинади. Навоий асарларининг оммавий нашрлари, шунингдек шоир ижодига хос рисолалар кенг китобхонларга етказилиши мўлжалланяпти.

Тошкентда Навоийга бағишланган хотира ёдгорлиги, Самарқандда эса уй-музей барпо қилинади. Тўйгача Навоий номли Ўзбекистон Давлат кутубхонасининг янги биноси қад кўтариб қолар, деган умиддамиз. Хуллас, режалар кўп. Уларнинг амалга ошуви ҳаммамизнинг саъй-ҳаракатимизга боғлиқдир.

— Ўзбекистонда Навоийхонлик кунларини ўтказиш тўғрисида қандай таклифларингиз бор!

— Бу галги Навоийхонлик ўзбек тилига давлат тили мақоми берилгандан сўнг биринчи марта ўтказиляпти. Шунинг учун Навоийхонликни тиллар байрами сифатида ўтказиш нур устига аъло нур бўларди.

— Азиз Пўлатович, ўзбек тилига давлат тили мақомининг берилиши муҳим воқеа бўлди. Тарихий манбаларга қараганда, Навоий ўз даврида Ҳусайн Бойқарога ўзбек (туркий) тилини давлат тили қилиш ҳақида таклиф этган экан. Навоий меросининг тадқиқотчиси сифатида бу ҳақда Сизнинг фикрингиз қандай!

— Ўзбек тилига давлат тили мақомининг берилиши ҳақиқатан муҳимдир. Аммо биз амалий тадбирлар билан бу мақомни амалга оширмоғимиз ва уни мустаҳкамлаб бормоғимиз шарт.

Навоийга келсак, жавобни улуғ устознинг ўзидан ўқийлик: «Бовужуз бу султонус-салотиннинг кимиё асар хотири ва хуршид аҳар замири шунга мойилки, турк нозимлари ўз алфозлари билан шеърга машғуллик қилғайлар... ва илтифот ва эҳтимом юзидин баъзи маънилар топиб, назм қилурға ҳукмлар ҳам жорий бўлди ва сўз услубиға таъйинлар ва адосиға таълимлар изҳори бўлди». (Навоий, Асарлар, 14-том, 130-бет.)

Демак, Султон Ҳусайн Бойқаро шоирларни ўз туркий тилларида асарлар ёзмоққа ундади, бу тўғрида ҳукмлар чиқарди, йўл-йўриқлар кўрсатди. Шундан сўнг Навоий ёзадики, кўплар бу топшириқни бажара олмадилар ёки бажармоқни хоҳламадилар. Аммо унинг ўзи бу вазифани адо этиб, миннатдорчиликларга эришди. (Ўша китоб, 131-бет).

Суҳбатдош С. ШОДИЕВ.

Октябрь революцияси номидаги тепловоз ремонти заводига бундан 4 йил муқаддам ишга келган Абдуҳабиб Хўжамовни ҳозир электр цехи коллективи ғоятда ҳурмат қилади. Бунинг сабаби у ўз ишига ҳамиша виждонан ёндошади.

В. Таматаев сурати.

Халқ байрамлари ва расм-русмларини тиклайлик

Тошкентда «Наврўз» байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш жумҳурият ташкилот комитетининг мажлиси бўлди.

Ташкилот комитети аъзолари — бир қанча министрликлар ва идоралар, идеология муассасалари, оммавий ахборот воситалари раҳбарлари, олимлар, адабиёт ва санъат арбоблари, жамоатчилик вакиллари — халқ байрамлари ва расм-русмларини янада такомиллаштириш, уларнинг меҳнаткашларни маънавий-ахлоқий, байналмилалчилик ва ватанпарварлик руҳида тарбиялашдаги аҳамиятини ошириш билан боғлиқ муаммоларни муҳокама қилдилар. Жамиятни янгилашнинг ҳозирги ҳал қилувчи босқичида, миллий ўзлигини англаш жадал кучайиб бораётган жараёнда асоссиз унутиб юборилган халқ анъаналарини қайта тиклаш, уларни бутун чоралар билан бойитиш ва ривожлантириш масалалари тобора катта аҳамият касб этаётганлиги уқтирилди. «Наврўз» қадим-қадимда Шарқда, жумладан, Ўзбекистонда жуда кенг тарқалган азалий халқ байрами эканлиги таъкидланди.

Ушбу байрам негизини деҳқон меҳнатини қадрлаш, табиатни авайлаб-асраш, одамларга меҳр-мурувват кўрсатиш, саҳийлик қилиш, тинчликка ва яхши қўшничиликка интилишнинг ажойиб анъаналари ташкил этади.

«Наврўз»ни жумҳуриятда кенг байрам қилиш тўғрисида таклиф киритилди. Ўзбекистон ССР Министрликлари, идоралари, жамоат ташкилотларига, ижодий уюшмалар, оммавий ахборот воситаларига ана шу ҳақиқий байналмилал халқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш юзасидан аниқ-равшан топшириқлар берилди.

Кейинги йилларда ошкоралик, демократия, қайта қуриш борасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузурида ташкил этилган идеология комиссияси халқимизнинг таклиф ва талаблари, истак ва интилишларини ҳисобга олиб, бир қатор муҳим тадбирларни амалга оширмоқда. Шундай тадбирлардан бири сифатида идеология комиссиясининг январь ойида ўтказилган йиғилишида «Наврўз» байрамини ўтказишга оид масалалар кенг муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг халқимиз маросимлари, урф-одатлари ва байрамлари борасидаги амалий тадбирлари меҳнаткашлар, кенг жамоатчилик томонидан якдиллик билан қўллаб-қувватланмоқда. Хусусан, «Наврўз» байрамининг тикланиши ва 21 март кунининг дам олиш куни сифатида белгиланиши билан халқимизнинг узоқ йиллар давомидаги эзгу орзуси амалга ошди.

(Давоми иккинчи бетда).

ТИЛ ҲАҚИДАГИ ҚОНУН АМАЛГА ОШИРИЛМОҚДА

Республика Министрлар Совети ҳузурида ташкил этилган Ўзбекистон ССРнинг Давлат тили тўғрисидаги Қонунни амалга ошириш масаласи билан шуғулланувчи комиссиянинг 23 январда бўлиб ўтган мажлисида министрликларга, идораларга, маҳаллий Советларга, мазкур Қонуннинг рўёбга чиқарилишига алоқадор бўлган барча кишиларга нисбатан талабчанликни кучайтириш вазифаси ўртага қўйилди.

Мажлисни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси М. М. Мирқосимов олиб борди.

Савдо, соғлиқни сақлаш министрликлари, Тошкентнинг Собир Раҳимов ва бошқа районлари ЗАГС бюролари иши тўғрисидаги ахборотлар тингланди. Давлат тилига ўтиш борасида муайян ишлар қилингани таъкидланди. Жумладан, министрликларда комиссиялар тузилди ва мазкур комиссиялар ишлаб чиққан тегишли тадбирлар амалга оширилди. Масалан, республика Савдо министрлигида ходимларни ўзбек тилини ўрганиш учун бепул ўқитиш курслари ташкил этилмоқда. Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги тармоқ олий мактаблари, билим юртлари, малака ошириш курсларини дарсликлар ва илмий-методик адабиётлар билан таъминлаш борасида бир талай тадбирлар кўрмоқда.

Шу билан бирга министрликларнинг Қонунни амалга ошириш ишларида муайян камчиликлар борлиги таъкидланди. Аҳоли билан бевосита мулоқотда бўлиб ишлайдиган раҳбар ва бошқа ходимларни давлат тилига ўқитиш ишларини жадаллаштириш талаб қилинади. Министрликларда мажлислар, кенгашларнинг синхрон таржима қилинишини таъминлаш муаммоси ҳали ҳам ҳал этилгани йўқ.

ЗАГС ходимлари олдида талайгина ишлар турибди. Қўшимча штатлар, справочниклар, қоғоз, ташкилий техника ва бошқа моддий-техника ресурсларига талаб қондирилмаяпти. Гражданларнинг фамилияси, исми ва отасининг исмига тузатишлар киритиш учун ўнлаб ҳужжатларни тўплаш ва топширишга тўғри келмоқда. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Адлия министрлигига, ЗАГС идораларига тушунтиришлар бериш ва гражданларнинг шахсий аризаларига кўра ўз фамилияси, исми ва отасининг исмини тузатиш ишларини осонлаштириш имкониятларини кўриб чиқиш, республика Матбуот давлат комитети билан биргаликда ўзбекча исм ва фамилиялар ёзилган справочник тайёрлаш вазифаси юкланди.

Комиссия мажлисида республика давлат План комитети ва Молия министрлигининг раҳбарлари ҳам Қонунни амалга ошириш учун зарур маблағлар, моддий-техника ресурслари ажратиб беришга доир чора-тадбирлар тўғрисида гапирдилар.

Ҳукумат комиссияси давлат тили тўғрисидаги Қонунни амалга оширишга доир давлат программаси қандай тайёрланаётганлигини муҳокама қилди.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Ў. Р. Умарбеков иштирок этди.

(ЎзТАГ).

ЯНГИ ҚУРИЛМА ЁРДАМИДА

✦ МЕВА қоқилар, майиз, қовун қоқи, қуритилган сабзавотлар. Бу лаззатли маҳсулотларнинг барчасини Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтида ишлаб чиқилган технологик линияда тайёрлаш мумкин. Технология линиясининг конструкцияси оддий бўлиб, ундан ҳар қандай хўжаликда фойдаланиш мумкин. Бундай қурилма ёрдамида маҳсулотнинг суви қочирилади, натижада улар тезроқ қурийди. Бундан ташқари бундай технология билан ишлаганда энергия ҳозиргига нисбатан 1,5—1,8 баравар кам сарфланади, маҳсулот сифати юқорироқ бўлади. Унинг таннархининг пасайиши кўпчиликка бу линияни сотиб олиш имконини беради.

Миш-мишлар ва ҳақиқат

ИЖРОҚЎМ ОЙДИНЛИК КИРИТАДИ

⊙ Кейинги кунларда Озарбайжон ва Арманистондаги воқеалар муносабати билан шаҳримизга Бокудан қочоқлар келтирилаётган эмиш, деган миш-мишлар тарқалди. Биз Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Қ. М. Рафиқовдан бу масалага ойдинлик киритишни илтимос қилдик.

— Ҳақиқатан ҳам, — деди Қ. М. Рафиқов, — Озарбайжон ва Арманистондаги воқеалар муносабати билан кейинги кунларда жумҳуриятимизда, айниқса Тошкент шаҳрида турли-туман шов-шув гаплар тарқала бошлади. Гўёки шаҳримизга ўз юртини тарк этган кўпдан кўп арманлар келтирилаётган, улар бу ерда уй-жой, мутахассислиги бўйича иш билан таъминланаётган эмиш. Шу йил 19 январда «Известия» газетасида босилган хабарда «Бокулик қочоқлар Ереванга ва Тошкентга кўчирилмоқда» деб кўрсатилгани бу миш-мишлар гўё асосли деган фикрни туғдирди.

Мен шаҳар ижроия комитети номидан бутун масъулиятни зиммамга олиб шуни айтмоқчиманки, бу миш-мишлар ҳақиқатдан йироқ.

19 январдан бошлаб бугунги кунгача Тошкентдаги ўз қариндош-уруғлари, яқинлари олдига 50 нафар арман келган эди. Иттифоқ ва жумҳуриятимизнинг тегишли ташкилотлари билан келишилган ҳолда улар мамлакатимизнинг марказий шаҳарларига жўнатилди. Ҳозир Тошкентда ўз юртини тарк этган, сиҳат-саломатлиги йўлга чиқиш имконини бермайдиган 7 нафар ногирон ва қария киши қолган. Улар қариндош-уруғлариникида соғайиб кетгунча вақтинча туришибди.

Шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, ўз юртини тарк этганларга ёрдам Иттифоқ жамғармаси ҳисобидан беріляпти.

Сўнгги хабарларга кўра, ҳозир Красноводск шаҳрида ўз юртларини тарк этганлар қолмаган. Шундай экан, Тошкентга эшелон-эшелон қочоқлар келяпти, деган миш-мишлар ҳақиқатга мутлақо тўғри келмайди.

Фурсатдан фойдаланиб, яна бир миш-мишга ойдинлик киритмоқчиман. Эмишки, ҳозир Тошкент шаҳрига, хусусан «Алгоритм» заводига мамлакатимизнинг бошқа жойларидан кўплаб ишчилар таклиф қилинаётганмиш.

Мен расмий равишда айтаманки, бу ҳеч ҳам ҳақиқатга тўғри келмайди.

Маҳаллий ёшлардан ишчилар ва мутахассислар тайёрлаш жумҳуриятимиз партия ва совет органларининг диққат марказида турибди. Бу куни кеча матбуотда эълон қилинган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. А. Каримовнинг Тошкент шаҳар партия хўжалик фаоллари йиғилишида қилган нутқида ҳам таъкидланди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида

«ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг ДАВЛАТ ТИЛИ ТЎҒРИСИДА» ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚОНУНИНИ АМАЛГА ОШИРИШ БЎЙИЧА БИРИНЧИ ГАЛДАГИ ЧОРАЛАР ТЎҒРИСИДА

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети «Ўзбекистон ССРнинг давлат тили тўғрисида» Ўзбекистон ССР Қонунини амалга оширишнинг биринчи галдаги чоралари тўғрисида қарор қабул қилди. Унда таъкидланишича, мазкур Қонун Тошкент аҳолисининг кенг қатламлари, зиёлилар томонидан маъқулланиб кутиб олинган.

Ҳозирги пайтда шаҳарда мазкур Қонунни амалга ошириш бўйича муайян ишлар олиб борилмоқда. Меҳнат коллективларида, аҳоли турар жойларда унинг асосий моддалари кенг муҳокама этилмоқда ва тушунтирилмоқда, Қонун қабул қилинган кундан бошлаб кучга кирган моддаларини ҳаётга тадбиқ этиш тадбирлари белгиланмоқда.

Корхоналарда, муассасаларда ва ташкилотларда давлат тилини ўрганиш бўйича курслар ташкил этилмоқда. Бугунгача шаҳарда 500 га яқин ана шундай курслар ишлаб турибди, уларда 12 мингдан зиёд киши ўқимоқда. Бу курсларга ўқиш учун биринчи галда аҳолига хизмат кўрсатиш билан бевосита боғлиқ бўлган ва ўз хизмат вазифасини бажариш учун зарур бўлган даражада давлат тилини эгалламаган ходимлар юборилмоқда. Расмий муҳрлар, штамплар, корхона, ташкилот ва муассасаларнинг бланкалари матнлари давлат тилида рус тили билан ёнма-ён ёзилмоқда. Вивескалар, эълонлар ва бошқа кўргазмали ахборотларнинг матнлари давлат тилида рус тили билан ёнма-ён ва зарур ҳолларда бошқа тиллар билан ёнма-ён ёзиб тайёрлана бошланди. Шиорлар, транспарантлар, эълонлар, афишалар савдо, маиший, медицина ва бошқа хизмат кўрсатиш соҳаларининг вивескаларини албатта рус ва ўзбек тилларида ёзиш жорий қилинди.

Жамоатчиликни жалб этган ҳолда кўчалар, майдонлар, мактаблар, корхоналар, ташкилотлар, маданий-оқартув муассасаларининг аввалги қўйилган номлари маҳаллий жойларнинг таркиб топган шарт-шароитлари, инқилобий, жанговар ва меҳнат ютуқларидан келиб чиққан ҳолда қайта кўриб чиқилмоқда.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ҳузурида миллий ва миллатлараро масалаларни мувофиқлаштириш сектори ташкил этилди, миллий-маданий марказлар ва жамиятларни қайд этиш ва улар фаолиятини тартибга солиш тўғрисида вақтинчалик низом тасдиқланди. Арман, яҳудий, уйғур, қозоқ, озарбайжон маданият марказлари ва жамиятлари ўз фаолиятини бошлади, корейс ва татар маданият жамиятларини тузиш бўйича тайёргарлик ишлари ниҳоясига етмоқда.

Шу билан бир қаторда қарорда қайд этиладики, давлат тили тўғрисидаги Қонунни амалга ошириш бўйича ишларда кўпгина камчилик ва нуқсонлар бор. Масалан, жойлардаги ишларнинг аҳволини текшириш шуни кўрсатдики, бу соҳадаги ишлар асоссиз равишда чўзиб юборилмоқда. Хизмат кўрсатиш соҳаларининг барча корхона ва ташкилотларда хизмат кўрсатувчи ходимларнинг ўзбек тилини ўрганиши етарли даражада ташкил этилган деб бўлмайди. Норматив-техник ҳужжатларни давлат тилига кўчириш бўйича ишлар ҳамма жойда ҳам бошланган деб бўлмайди. Халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Бош бошқармалари, бўлимлари, бирлашмалари ва трестлари қарорлари, буйруқлари фақат рус тилидагина босилмоқда. Ўзбекистон ССРнинг давлат тили амал қилишини таъминлаш бўйича ишлаб чиқилган тадбирлар соҳаларда давлат тилини жорий этишнинг аниқ босқичларини белгилаб бермаётир.

Давлат тили тўғрисидаги Қонун моддаларини ҳаётга тадбиқ этиш бўйича ишларда сусткашликка йўл қўйилмоқда, у қабул қилинган кундан бошлаб кучга кирган эди-ку.

Район Советлари ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг бўлимлари ва хизматлари билан «Билим» жамияти ва бошқа жамоат ташкилотлари ўртасида етарли алоқа йўлга қўйилмаган.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Бош бошқармалари, бошқармалари, бўлимлари, бирлашмалари, трестлари, халқ депутатлари район Советларининг ижроия комитетлари зиммасига қуйидагиларни юклади:

— давлат тили тўғрисидаги Қонунни амалга ошириш бўйича биринчи галдаги чоралар белгилансин. Бунда Қонуннинг ҳар бир моддаси бўйича аниқ чоралар, аниқ муддатлар ва ижрочилар кўрсатилмоғи керак;

— ҳуқуқни муҳофаза этиш органларида, халқ маорифи, маданият ва соғлиқни сақлаш муассасаларида, социал таъминот органларида, савдо, маиший хизмат кўрсатиш, алоқа, транспорт, коммунал хўжалиги ва бошқа соҳаларнинг корхоналарида давлат тилининг амал қилишини таъминлаш бўйича тегишли таклифлар қўшимча равишда ўрганилсин ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетига берилсин;

— 1990 йилнинг 1 мартигача барча муассаса ва ташкилотлар малакали мутахассислар билан комплектлаштирилсин, уларнинг иши Қонунга мувофиқ равишда давлат тилига ва миллатлараро мулоқот тилига ўтказилмоғи, таржимонлик лавозими штатлар рўйхатига киритилмоғи зарур;

— давлат тили тўғрисидаги Қонуннинг барча моддаларининг тўла ва ўз вақтида бажарилиши таъминлансин, белгиланган чора-тадбирларнинг бажарилиши устидан мунтазам назорат қилиб борилсин, идорага қарашли муассасалар ва ташкилотларга амалий ёрдам кўрсатилсин.

Тошкент шаҳар план комиссиясига, Тошкент шаҳар таъминот бош бошқармаси, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети молия бошқармасига Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг бошқа бошқармалари ва хизматлари ҳамда халқ депутатлари район Советларининг ижроия комитетлари билан биргаликда шаҳар корхоналарида, ташкилотларида, муассасаларида уларнинг идоравий бўйсунишларидан қатъий назар давлат тили ва бошқа тилларнинг амал қилиши учун моддий-техника харажатлари, маблағ ва ресурсларини аниқ белгилаш топширилди.

Район Советлари ижроия комитетларига корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, шу жумладан Иттифоққа бўйсунувчи корхона, ташкилот ва муассасалар рўйхатини Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетига тайёрлаш ва тавсия этиш топширилди, давлат тили тўғрисидаги қонуннинг 7-моддасига мувофиқ иш юритиш фақат давлат тилида, шунингдек давлат ва рус тилларида амалга оширилмоғи лозим.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг маданият Бош бошқармасига 1990 йилнинг 10 февралигача муддат ичида давлат тилида ёзиш ва машинкада ёзишни биладиган стенографист - машинисткалар тайёрлаш курсларини ташкил этиш бўйича таклиф киритиш топширилди. Манфаатдор органлар билан биргаликда студиялар орқали давлат тили ва рус тили дарслари ёзилган кассеталарни сотиш тўғрисидаги масала ўрганилсин ва таклиф киритилсин.

Социал соҳалар муассасаларининг ишларини мувофиқлаштирувчи бўлимга Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг халқ таълими Бош бошқармаси ва район Советлари ижроия комитетлари билан биргаликда шаҳар корхоналарида, ташкилотларида ва муассасаларида давлат тилини ўрганиш курсларини ташкил этиш бўйича ишларнинг аҳволини ўрганиш ва бу ишни янада такомиллаштириш бўйича келишилган ҳолда таклифлар киритиш топширилди.

Педогогика олий ўқув юртлари шаҳардаги илмий-тадқиқот институтининг раҳбарлари билан биргаликда ўз ходимларини давлат тилига ўқитиш билан боғлиқ харажатларни тўлашга қурби етмаган камсонли ташкилотларда ташкил этилган ўзбек тилини ўрганиш курсларида жамоатчилик асосларида (ҳақ олмасдан) ўқитиш учун ўзбек тили ва адабиёти соҳасидаги мутахассисларни жалб этиш масаласи ўрганилсин: бу масалада шаҳар «Билим» жамияти ташкилоти правлениеси ва бошқа жамоат ташкилотлари билан биргаликда ҳаракат қилиш бўйича аниқ таклифлар киритилсин. Турли кооперативлар ташкил этаётган курсларда давлат тилини ўқитиш ҳолларига йўл қўйилмасин.

Шаҳар план комиссиясига 1990 йилнинг 1 февралига қадар бўлган муддат ичида Тошкент шаҳар пассажир транспорти ишлаб чиқариш бирлашмаси ва трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси билан биргаликда автобус, троллейбус ва трамвайларнинг ҳайдовчилари кабиналарида бекатларни ва бошқа ахборотларни давлат тили ва рус тилида эълон қилиб бориш учун диктофонларни ўрнатиш (уларни олиш) мақсадида тегишли ташкилотларга асосли буюртмалар тайёрлаш таклиф этилди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ободонлаштириш Бош бошқармаси билан биргаликда шаҳар кўчалари ва майдонларининг номларини ёритиб турувчи белгилар ва металл белгилар тайёрлаш ва ўрнатиш учун металл, ойналар, электр-техника мосламалари ва бўёқлар эҳтиёжини аниқлаш лозим.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети қошидаги атамалар комиссияси кўчалар, майдонлар, бошқа географик номлар, вивескалар, эълонлар, кўргазмали сиёсий лавҳалар номларини ёзиш чоғида давлат тили тўғрисидаги қонун талабларига қатъий риоя этишлари даркор, уларнинг матнларини ўзбек тили ва адабиёти соҳасидаги мутахассислар билан келишиб олишлари зарур.

Халқ депутатлари район Советларининг ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети бўлимлари ва хизматларининг эътибори ўз хизмат вазифаларини бажариш чоғида зарур бўлган даражада давлат тили ва рус тилларини эгаллаган кишилардан аҳолига ва шаҳар меҳнаткашларига хизмат кўрсатиш билан бевосита боғлиқ бўлган лавозимларга кадрларни (сотувчилар, қайд этувчилар, кадрлар бўлими, справкалар бюроси ва ҳоказоларнинг ходимларини) танлаш зарурлигига қаратилди.

«Ўзбекистон ССР давлат тили тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунини амалга ошириш ишларини мувофиқлаштириш бўйича шаҳар комиссияси тузилди. Комиссия раиси этиб Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ш. Р. Шоабдураҳимов тасдиқланди.

Ҳунардан унар

Ўз ишига ҳалол, виждонан ёндошиш киши обрўсига обрў қўшади. СССР 50 йиллиги номидаги «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида рақамли программа билан бошқариладиган дастгоҳлар участкасида ишлаётган Сергей Писарчук ҳам ана шундай ишчилардан бири ҳисобланади. Моҳир слесарь-созловчи ҳамкасблари ўртасида пешқадамлар сафида бормоқда.

Тошкентдаги «Шарқ» кўн ишлаб чиқариш бирлашмасида аҳоли учун харидоргир буюмлар кўплаб ишлаб чиқарилмоқда. Қўли гул ишчилар халқимиз дидига мос ранг-баранг маҳсулотлар тайёрлашга интилишяпти. Сиз бу суратда маҳси тайёрлаш цехидаги иш жараёнини кўриб турибсиз.

Р. Шарипов суратлари.

Республика бўйлаб

◉ «Аралводстрой» ихтисослаштирилган қурилиш бирлашмасининг ишчи ва хизматчилари энди ўз поликлиникаларига эга бўлдилар. У ҳозир ишлаб турган медицина-санитария қисми билан ёнма-ён қурилган бўлиб, ҳар куни 150 беморни қабул қилишга мўлжалланган. «Аралводстрой» поликлиникани жиҳозлашга 212 минг сўмдан кўпроқ пул сарфлади.

◉ Бухородаги 80-дорихонада «Райҳон» фитобари очилди. Энди шаҳарликлар бу ерда химиявий дорилар ўрнига гиёҳлардан тайёрланган шифобахш дамламаларни ичишлари мумкин. Фитобарда кўпгина касалликлардан фориғ бўлишда ёрдам берувчи 15 хил дамлама тайёрланмоқда.

◉ Самарқанд Давлат университети янги касб мутахассислари — астрофизикларни тайёрлай бошлади. Бу ердаги физика факультетида космос физикаси ва астрофизика кафедралари, шунингдек барча зарур ускуналар билан жиҳозланган лабораториялар очилди.

◉ Андижонда янги «Шифокор» меҳмонхонаси дастлабки ижарачиларни қабул қилди. Бу меҳмонхона капитал реконструкция қилинмасидан олдин табобат ходимларининг ётоқхонаси бўлган эди. Меҳмонхона аввало, область марказига келадиган шифокорларга хизмат кўрсатади. Бу ердаги кам ўринли хоналар, буфет, спорт майдончалари улар хизматида бўлади. «Шифокор» тўла хўжалик ҳисоби шароитларида ишлайди.

◉ Республикадаги барча олий ўқув юртларининг ётоқхонада яшамайдиган талабалари январь ойидан бошлаб ўз стипендияларига ўн сўм қўшимча пул олмоқдалар. Бу хусусий квартираларда яшаш учун улар тўлайдиган ҳақни бирмунча енгиллаштиради. Бундай қўшимча халқ таълими, маданият ва соғлиқни сақлаш соҳаларидаги ижтимоий аҳволни яхшилаш юзасидан аниқ мақсадга йўналтирилган комплекс программада кўзда тутилган.

(ЎзТАГ).

Халқ байрамлари ва расм-русмларини тиклайлик

(Давоми. Боши биринчи бетда).

«Наврўз» халқимизнинг она ерга бўлган муносабати, ундан эҳтиёткорона, билиб, тушуниб фойдаланиш, ҳосилдор ерлар сифатини, экологик ҳолати, унумдорлигини сақлаш ва ошириш, кишиларда табиат ва у барпо этган эҳсонларга муҳаббат билан муносабатда бўлиш кераклигини уқтирган, тарғиб этган. «Наврўз» деҳқонларнинг баҳорда дастлабки дала ишларини бошлашлари билан боғлиқ маросимдир. «Наврўз»нинг охирги кунларида ерларни шудгорлаш, дон, экин экиш бошланади. Худди шу ҳолатлар билан боғлиқ ҳолда «Қўш қўшиш», «Қўш оши», «Биринчи чигит» («Экиш сайли») каби кўплаб удумлар вужудга келган. «Наврўз»нинг жуда катта, буюк тарбиявий хусусиятларини, одамийлик, инсонпарварлик, умумбашарий сифатларини ҳам таъкидламоқ лозим. Авваламбор, «Наврўз» кунлари мамлакатлар, шоҳлар орасидаги ҳар қандай урушлар, жанжалли масалаларга чек қўйилган, кишилар орасидаги хафачиликлар унутилган, урушган, аразлашган одамлар бу кунлари ярашиб, бир дастурхон атрофида давра қурганлар. «Наврўз» кунлари бутун халқ хушчақчақлик билан ҳордиқ чиқарган. Март ойининг бошланиши биланоқ катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган қариялар янги мавсум режалари хусусида фикрлашганлар, намгарчиликка, об-ҳавога қараб, қайси ерларга қандай экин экиш, сувнинг қандай (озми, кўпми) бўлиши ва уни тежаб-тергаб тақсимлаш, қайси кундан бошлаб ерни ҳайдаш, чигит қадаш, от-улов, омочларни ер ҳайдашга ҳозирлаш каби кўплаб масалалар хусусида маслаҳатлашиб олганлар. Шунинг учун «Наврўз» байрами 21—22 март кунлари — кун билан тун тенг келган куни янги йил сифатида хушчақчақ ўтказиладиган байрам, деган фикр билан чекланмаслигимиз лозим. «Наврўз» март ойининг дастлабки кунларидан бошлаб халқимиз катта тайёргарлик билан ўтказадиган баҳор байрами ҳисобланади. «Наврўз» байрамига баҳор ойларида ўтказиладиган деярли барча удум, маросимларни киритиш мумкин. Абу Райҳон Беруний таъкидлаганидек, «Наврўз» янги йилнинг биринчи куни бўлиб, унинг форсча номи ҳам шу маънони тақозо этади. Наврўз... қуёшнинг саратон буржига кириш пайтига тўғри келар эди. Сўнгра у орқага сурилгач, баҳорда келадиган бўлди. Энди у бутун йил унга хизмат қиладиган бир вақтда, яъни баҳор ёмғирининг дастлабки томчиси тушишидан гуллар очилгунча, дарахтлар гуллашидан мевалар етилгунча, ҳайвонларда насл вужудга келгунича ва ўсимлик униб чиқа бошлашидан такомиллашгунича давом этган вақтда келади. Шунинг учун Наврўз оламнинг бошланиши ва яратилишига далил қилинган, деб ҳисобланади. Биз «Наврўз»ни тайёрлаш ва ўтказиш жараёнида унинг даврлар, асрлар оша бизга қадар етиб келган халқчил анъаналарини тиклашимиз, уни замонамиз, халқимиз манфаатлари, ҳаёти, мақсад-умидлари билан боғлиқ ҳолда ривожлантиришимиз лозим. «Наврўз» байрамини ташкил этиш ва жойларда ўтказиш, тадбирларни ишлаб чиқиш мақсадида идеология комиссияси жумҳурият ташкилий комитети тузилишини маъқул топди. Халқимиз ҳурмат-эътиборини қозонган партия, совет ходимлари, ижодкорлар, жамоатчилик вакилларидан ташкил топган бу ҳайъат зиммасига 1990 йилда ўтказиладиган ушбу байрамни аввалги 1989 йилга нисбатан мазмунли, қизиқарли қилиб, жумҳуриятимиз меҳнат аҳли талабларига жавоб берадиган, уларнинг маънавий эҳтиёжларини қондиришга хизмат этадиган қилиб ўтказиш вазифаси юклатилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети идеология комиссиясининг аъзолари ташкилот комитети йиғилишида бир қатор асосли, халқимиз талаблари заминида вужудга келган мулоҳазаларни айтдилар.

«Наврўз» байрамининг асосий тадбирлари жумҳуриятимизнинг барча вилоят, шаҳар, қишлоқларида 21 март куни ўтказилади. Байрам одатдагидек кишиларнинг ота-оналари, қариндош-уруғлари билан учрашишлари, бир-бирларини байрам билан табриклашлари, таниш-билиш, қариндош-уруғлар, бирга ишлашган ва ишлашадиган қарияларни, беморларни бориб кўриш, ҳол-аҳвол сўраш, қабрларни зиёрат қилиш каби умуминсоний мулоқотдан бошланади.

Қадимий ва навқирон «Наврўз» жумҳуриятимизнинг турли ерларида турли шаклларда ўтган. Лекин байрам давомида полвонлар, аскиячилар, қизиқчилар, қўғирчоқбозлар, дорбозлар чиқиши, созанда, навозандаларнинг ўз санъатларини намойиш этишлари, халқ сайли, ўйинлари, базмлар деярли ҳамма жойда албатта ўтказилган. Кўпкари (улоқ) чопиш, пойга каби томошалар авжга чиққан.

Ҳозирги «Хотира куни»да қилинадиган барча ишлар ўтмишда «Наврўз» байрами давомида, унинг узвий бир қисми сифатида амалга оширилган.

Айниқса, шаҳарларда «Наврўз» жуда катта тайёргарлик билан ўтказилмоғи лозим. Ҳар бир даҳада карнай-сурнай, ноғора садолари остида кишиларни йиғиш, байрам гулдасталари, шу ер кишиларига хос миллий кийиниш, миллий халқ рақс ва қўшиқлари, амалий санъат намуналари, бошқа халқ бойликларини намойиш этиш зарур. «Наврўз» байрами кунларида томоша масканларида, боғ ва майдонларда қизиқчилар, масхарабозлар, фольклор-этнографик ансамблар, полвонлар, дорбозлар, ёш хонандаларнинг чиқишларини тайёрлаш, миллий-амалий санъат намуналари кўрик-мусобақаларини ўтказиш лозим.

«Наврўз» байрамига қардош жумҳуриятлар вакилларини таклиф, этиш ва қардош жумҳуриятларга ўз вакилларимизни юборишимиз лозим. Бундай ҳамкорлик жуда юксак тарбиявий аҳамиятга эга бўлиб, халқларимиз дўстлигини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади. Чунончи, шу кунлардан эътиборан Ўзбекистон радиоси ва телевидениеси аввалги йилларда ўтказилган «Наврўз» байрамларига бағишланган эшиттириш ва кўрсатувларнинг энг яхшиларини қайта эшиттириб ва намойиш этиб бормоқлари лозим, зеро 21 март куни ўтказиладиган байрамимиз учун уларнинг аҳамияти муҳимдир.

«Наврўз» — халқимизнинг яратувчилик меҳнати билан боғлиқ, унинг орзу-истакларини куйлаган, унинг турмуш тарзи, маънавияти, миллий руҳини халқ ижоди усули ва услублари ёрдамида тараннум этган, халқимизнинг бой миллий санъатини ўзида сақлаган байрамдир.

Аминмизки, бу йилги «Наврўз» байрамини жумҳуриятимиз кишилари янада кўтаринки руҳда, удумнинг ўзига хос янги-янги қирраларини намойиш этиб, ажойиб ташкилотчилик билан нишонлайдилар. 1990 йил «Наврўз»ига кенг йўл, улкан зафарлар ёр бўлсин!

МАНЗИЛ ЯҚИН

◉ Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг барча турдаги шаҳар пассажир транспорти ишини мувофиқлаштириш ва ривожлантириш бошқармаси ҳамшаҳарларимизнинг транспортга бўлган эҳтиёжини қондириш мақсадида янги йилнинг дастлабки кунидан бошлаб бир нечта янги автобус маршрутлари қатновини йўлга қўйди. Бу ҳақда бизга бошқарма бошлиғи А. Муинов шундай дейди:

— Азим шаҳримизнинг қиёфаси кун сайин ўзгариб бормоқда. Янги турар жой бинолари барпо этилиб, ишга туширилаяпти. Янги массивлар қад ростламоқда. Ана шу ўзгаришларни ҳисобга олиб шу йилнинг 1 январидан бошлаб янги маршрутлар очдик. Экскаватор заводи билан Калинин майдони оралиғида 24-троллейбус қатновини йўлга қўйдик. Мазкур янги маршрут Ленин майдони, Абдулла Қодирий кўчаси, София проспекти ва Эргашев кўчаси бўйлаб қатнамоқда. М. Горький проспекти билан «Ғалабанинг 40 йиллиги» массиви оралиғида ҳам янги автобус маршрути йўловчиларни таший бошлади. Бундан ташқари Бешқайрағоч массиви билан «Олой» бозори оралиғида ҳам яна бир янги автобус маршрути ишлай бошлади. Бу қулайликлардан кўпчилик йўловчилар беҳад мамнун бўлишмоқда.

У. МУҲАММЕДОВ.

Хориждан хабарлар

◉ НАЙРОБИ. Кения ҳукуматининг қарорига биноан Найроби миллий паркида келаси ҳафтада Африкада ғоратчиликка қарши кураш программаси доирасида 350 килограммдан кўпроқ каркидон шохи ёқиб юборилади. Ёввойи ҳайвонлар қирилиб кетишини ўрганиш масалалари махсус комиссиясининг раҳбарларидан бири Ричард Ликининг бу ерда айтган гапларига қараганда, пинҳоний бозор нархларида 5,4 миллион доллар турадиган 270 та шох йўқ қилиб юборилади. Бу операция 24 январь куни ўтган йилнинг июль ойида республика президенти Даниель Арап Моининг шахсан ўзи 12 тонна фил суягини ёқишда иштирок этган жойда ўтказилади.

Р. Ликининг сўзларига қараганда, йўқотиб юборилиши керак бўлган запаслар 1976 йилда бутун жаҳонда каркидон шохларини сотиш таъқиқлаб қўйилганидан буён ҳукумат омборларида тўпланиб қолган эди. Уларнинг асосий қисми бойлик орттириш илинжида жинояткорона ов билан шуғулланувчи ғоратчилардан тортиб олинган. Бир қанча Араб мамлакатларининг пинҳона бозорларида бундай шохнинг бир килограмми учун 15 минг долларгача пул тўлайдилар. У ерларда бу қимматбаҳо хом ашёдан дориворм восита ва безак сифатида фойдаланилади.

Комиссия экспертларининг фикрича, оқ ва қора каркидонлар беаёв овланаверилиши туфайли Африкада улар сони 8 мингга тушиб қолди. Қитъадаги мамлакатлар ҳукуматлари кўраётган чора-тадбирларга қарамай, нодир жониворларни овлаш ҳануз давом этмоқда.

◉ НЬЮ-ЙОРК. АҚШ ҳукумати ўтган ҳафтада «Жарвик-7» типидаги сунъий юракни ўтказиш учун ундан фойдаланишга рухсат беришдан бош тортишидан аввалроқ Америка мутахассислари жарроҳликнинг бу йўналиши истиқболи алоҳида электр юракни ўтказиш билан боғлиқ деган хулосага келдилар. Уларнинг фикрича, бу юрак ҳам ички, ҳам ташқи истеъмол манбаидан фойдаланиб ишлаши керак.

Юрак, ўпка ва қон миллий институти ҳозир Пенсилвания штатининг Херша шаҳридаги медицина марказида, ЮТА университетида, Техасдаги юрак институтида ва Кливленддаги марказий клиникада ана шундай аппаратни ишлаб чиқишни пул билан таъминламоқда. Мутахассислар «ЮТА-100» типидаги сунъий электр юракка жуда кўп умид қилмоқдалар. Бундай юрак иккита моделга: пневматик ва гидравлик моделга эга.

Гарчи уларнинг иккиси ҳам ҳозирги вақтда жониворларда синалаётган бўлишига қарамай, «ЮТА-100» типидаги гидравлик вариантини бирмунча истиқболли деб ҳисоблашмоқда. Бу эллипс шаклидаги пластик аппарат бўлиб, унинг ҳажми «жарвик» типидаги сунъий юракдан кичикдир. Бу «насос» автоном озиқланувчи батареяга, шунингдек «симлар» системасига эга. Булар электр энергиясининг ҳар қандай манбаларига уланиши мумкин. Бу сунъий юрак «жарвик»дан фарқли ўлароқ, одамга ўрнатилганидан сўнг юриш, қандайдир жисмоний ҳаракатлар қилиш ва ҳатто ишлаш имконини беради.

«Жарвик-7» аппаратини ҳукумат унинг конструкциясидаги бир қанча нуқсонлар, шунингдек бу аппарат олиб ташланганидан сўнг, юрак хуружларига ҳамда қон талашиб қолишига олиб келганлиги муносабати билан даволаш практикасидан чиқариб ташлаган эди.

Германия Демократик Республикасининг Гера шаҳридаги ветеринария поликлиникасида уйда боқиладиган турли-туман жониворлар парвариш қилинади. Уларни бу ерга эгалари олиб келишади, поликлиникада уларни ҳайвонларга ёрдам беришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган меҳрибон кишилар кутиб олишади. Ҳадемай ўзининг 15 йиллигини нишонлайдиган ана шу табобат муассасасида ҳар куни 100 га яқин уй ҳайвонларига ёрдам кўрсатилади.

СУРАТДА: муолажага тайёргарлик «беморни чалғитиш» маневри билан бирга олиб борилади.

АДН — ТАСС сурати.

Шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитетида

ЭНДИ ЖАРИМА ТЎЛАШАДИ

ТОШКЕНТ шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитети назоратчилари ва ходимлари томонидан 60 дан ортиқ корхона ва ташкилотларда, 16 та автотранспорт хўжаликларида текширув ишлари олиб борилди. Текширишлар натижасида атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ишларида йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш учун 219 банддан иборат тавсиянома берилди. Шаҳримиздаги йирик корхоналарни бошқараётган 20 раҳбар хусусидаги ҳужжатлар район ижрокомидаги маъмурий комиссияларга топширилди. Атроф-муҳит ҳавосини заҳарли моддалар билан булғатганлари ва табиатни муҳофаза қилиш қонун-қоидаларига амал қилмаганликлари учун баъзи корхоналарнинг цех ва дастгоҳларини, технологик мосламаларни тўхтатиб қўйиш тўғрисида 19 та қарор қабул қилинди.

Назоратчиларимиз томонидан текширилган 263 та автотранспорт воситасидан 50 таси чиқараётган газларнинг заҳарлилик миқдори белгиланган нормадан юқори эканлиги аниқланди.

Сув тўғрисидаги қонунни бузганликлари учун 12 раҳбар 540 сўм жарима тўлади. Экскаватор, грампластинкалар ва асфальт-бетон заводларида зарарли моддаларни атроф-муҳитга чиқариш тўғрисида рухсатномалар йўқлиги учун баъзи цех ва кўрғошин қуйиш печлари тўхтатиб қўйилди. Шаҳар канализациясига оқова сувларни тозаламасдан ташлаганликлари учун «Шарқ гули» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош инженери А. Алимбоевга жарима солинди.

Аввал берилган кўрсатмаларни бажармаганликлари, саноат ва маиший чиқиндиларни сақлаш қоидаларига амал қилмаганликлари учун район ободонлаштириш бошқармаси бошлиғи Ю. П. Ярохно устидан ёзилган ҳужжатлар Фрунзе район ижроия комитети маъмурий комиссиясига жўнатилди.

Ташқарига чиқарилаётган газларнинг заҳарлилик миқдори рухсат этилганидан юқори бўлган автотранспорт воситаларини ишга чиқарганликлари учун 12-автотранспорт корхонаси бош инженери Х. Жабборов хусусидаги ҳужжатлар Сергели район ижроия комитети маъмурий комиссиясига топширилди.

Комитет коллегия кенгашида автотранспорт хўжаликларида олиб борилаётган атроф-муҳитни муҳофаза қилиш чора-тадбирлари ва «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмасида сув тўғрисидаги қонунга амал қилмаганликлари, табиатга лоқайдлик билан қараётганликлари тўғрисидаги масалалар кўрилди. Кенгаш юқорида қайд этилган корхоналарда табиатни муҳофаза қилиш ва табиий бойликлардан оқилона фойдаланиш қонун-қоидаларини бажариш борасида олиб борилаётган ишлар ҳозирги кун талабига жавоб бермаётганлигини қайд этди. «Ташстройтранс»нинг бош инженери Р. Н. Шайхуддинов, «Ташгорпасстранс» бош инженери В. Т. Лекман, «Ташгоргрузтранс» бош инженери Р. Аванов, пойтахт вилоятига қарашли ВАЗ автомобилларига техник хизмат кўрсатиш марказининг директор ўринбосари Т. Аъзамов, «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбари Н. Л. Шпильков сингари қатор раҳбар-ўртоқлар атроф-муҳитни муҳофаза қилиш чора-тадбирлари амалда бажарилиши учун шахсий жавобгарликка тортиладилар.

Илмий-техникавий тараққиёт ва экологик тарғибот бўлими ходимлари бир қанча ишлар олиб бордилар. Ҳар томонлама ўйланган режа асосида бошланғич мактаб ўқувчилари учун экологик муаммоларга бағишланган 12 та фильм намойиш қилинди. Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш тавсияномаси ҳам тузилди.

О. ҚУРБОНОВА,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитети илмий-техникавий тараққиёт ва экологик тарғибот бўлими катта мутахассиси.

⊙ ОНА сайёрамизда атроф-муҳитни ҳимоя қилиш ва ривожлантириш энг долзарб муаммолардан бири бўлиб турибди. Ватанимиз пойтахти Москвага шу ойда йиғилган турли мамлакатлар, маданиятлар, дин ва анъаналарнинг намояндалари жаҳоншумул анжумани қатнашчилари экология масалаларини муҳокама қилдилар. Ўртоқ М. С. Горбачев бу анжуман ишига баҳо бериб «...инсониятнинг экологияга оид онгини шакллантиришга муҳим қадам қўйилди», — деб айтди.

Табиат муҳофазаси бутун дунё бўйича, шу жумладан она Тошкентимиз учун жуда катта аҳамиятга эга эканлиги сир эмас. Қуйидаги туркум мақолалар шу мавзуга бағишланди.

Олимлар ижодхонасида

Тоза ҳаво манбаи

ПОЙТАХТИМИЗДА турли хилдаги транспорт воситаларининг тобора кўпаяётгани ҳавода заҳарли моддаларнинг ортиб боришига олиб келмоқда. Хўш, атроф-муҳит экологиясини қандай нормаллаштириш мумкин? Тошкент Давлат дорилфунунининг ботаника боғида бу вазифани кўкаламзорлаштириш ёрдамида амалга ошириш учун изланишлар олиб борилаяпти.

— Маълумки, манзарали дарахтлар заҳарли моддаларни ютиб, ўзидан тоза ҳаво тарайди, — деди ботаника боғи директори, биология фанлари номзоди Х. Азимов. — Дарахтларнинг ана шу хусусиятини ҳисобга олиб шаҳарнинг серқатнов кўчаларидаги аҳволни ўрганаяпмиз. Масалан, бир соат ичида қанча машина ўтади, улар чиқараётган заҳарли моддалар ва муҳитни нормаллаштиришга сарфланадиган кислород миқдори аниқланяпти. Кузатишлар дорилфунуннинг илмий ходимлари ва аспирантлар томонидан олиб борилмоқда.

Ҳозирги кунгача пойтахтдаги Энгельс, К. Маркс, Пушкин ва Гоголь кўчаларидаги экологик вазият маълум даражада таҳлил қилинди. Бу жойларда ўсаётган қайрағоч, арча, жўка, пихта каби кенг баргли дарахтларнинг қаламчаларидан келтирилиб, тажриба участкасида парваришланаяпти. Тажриба пайтида турли шароитларда ўсаётган ниҳолларнинг аҳволи аниқланаяпти.

Хўш, олиб борилаётган изланишлардан қандай натижа кутилмоқда? Аниқ хулосага келингач, марказий кўчалардаги самарасиз дарахтларнинг ўрнига шаҳар экологиясини яхшилашга кўмак берадиган, яъни заҳарли моддаларни кўп ютувчи ниҳоллар экилади. Дорилфунун ботаника боғида эса уруғлардан кўпайтириш йўли билан керакли миқдорда кўчат етказиб бериш мўлжалланган.

Ўтган йил сентябрь ойида Ашхобод шаҳрида қуруқ зоналарда дарахтлар етиштириш ва шаҳар об-ҳавосини яхшилаш масаласига бағишланган Бутуниттифоқ кенгаши ўтказилган эди. Анжуман қатнашчилари Тошкент шаҳри ҳавосини мусаффолаштириш бўйича олиб борилаётган юқоридаги ишларни маъқуллашди.

С. ШОДИЕВ.

Шахсий фикрим

БИЗ ЎТҚАЗГАН ДАРАХТ

ГЎЗАЛ шаҳримиз учун дарахтлар, боғлар, умуман яшил олам ниҳоятда зарур. Очиқ гап, табиат муаммолари ҳақида кўп бонг уряпмизу, лекин ҳанузгача амалий ишга ўтганимиз йўқ. Ҳатто инсон учун муқаддас ер ҳисобланган қабристонларни ҳам тозалаб қўя олмаймиз. Оддийгина мисол: Қорасарой кўчасидаги «Ғойиб ота» қабристони бурчагига қачон қараманг ахлат уюмларига кўзингиз тушади. Йўл бўйида бир пайтлар тўлиб оққан ариқ шу кунларда ахлат билан тўлган. Бу қабристон ёнига экилган олма, ёнғоқ каби мевали дарахтлар ривожига ёзда сезиларли путур етказди.

Ҳар йили баҳорда «Кўчат эк — боғ ярат» шиори остида минг-минглаб ниҳоллар ўтказамиз-у, парваришини унутамиз. Қуриб қолганини кўриб парво ҳам қилмаймиз.

Ниҳолларни ўтказишда «ура-ура» қилган мутасадди ташкилотларнинг раҳбарларини кейинги парвариши қизиқтирмаётганлиги юқоридаги ачинарли ҳолни юзага келтирмоқда.

Шаҳримиздаги Себзор, София ҳиёбони, Юнусобод массивлари ҳамда Талабалар шаҳарчасида фақат манзарали дарахтларни кўриб ўйга толади, киши. Бозорларда туршак, ёнғоқ, олма каби меваларнинг нархи осмонда-ю, мевали дарахтларни кўпайтириш ҳамон оғизда. Ҳеч бўлмаса маданият ва истироҳат боғларини ҳақиқий боққа айлантирсак дам олгани борганлар булбулларнинг ёқимли сайрашини тинглаб, меваларнинг қуёш нурида товланишидан завқ олишса қандай яхши. Бу, албатта, ҳозирча хаёл, лекин амалга оширса бўладиган иш. Фақат ҳафсалаю, ҳаракатимизга боғлиқ, холос.

— Каунас шаҳридаги боғларни кўриб оғзимиз очилиб қолди, — дейди қўшнимиз Анвар ака. — Шаҳарни бамисоли катта боғ дейсиз, бир томонда олча, гилос, бир томони олма, ўрик, ҳосилини айтмайсизми, азбаройи меваси кўплигидан шохлари мажнунтолдек эгилган. Бозорларда ҳам мевалар арзон.

Биз бўлсак, тупроғига таёқ қўмса кўкарадиган Тошкенти азимда манзарали дарахтлар парвариши билан оворамиз. Бу ҳақда марказий газеталарга мурожаат қилганимизда:

«Шаҳарнинг марказий кўчаларида автобус ва юк ташувчи машиналар қатнови кўп. Улардан чиқаётган газ ва бошқа заҳарли моддалар натижасида дарахтлар кўкармайди, униб ҳосил берган тақдирда-ям меваси заҳарланиши мумкин», — дейишди.

Майли, катта кўчаларда бу тадбирни амалга ошириб бўлмас, аммо истироҳат боғларида қилса бўлади-ку!

Бир кузатинг-а, манзарали дарахтларга ҳатто қуш ҳам қўнмайди. Шунингдек, улардан тушган хазонларни мол ҳам емайди. Кўпинча йўлкалар четида тутаб ётган хазон уюмларига кўзимиз тушади. Кўчалар озодалигига эришамиз деб, шундай ҳам ифлосланаётган ҳавони яна ҳам заҳарлаймиз.

Қадим-қадимдан, ўзинг эккан дарахт мевасининг таъми ўзгача бўлади, деб келган халқимизнинг бугунги авлоди она заминга совуққон бўлиб қолаётганлиги ажабланарли. Наҳотки биз ўз уйимиздаги мевали дарахтларнинг болалар тарбиясига ижобий таъсир кўрсатишини унутиб қўйган бўлсак? Ўз ҳовлисида парвариш қилинган дарахт мевасидан баҳраманд бўлган бола қалбида табиатга нисбатан муҳаббат туйғулари анча кучли бўлади.

Ўтган йилнинг эрта баҳорида бир воқеанинг гувоҳи бўлгандим. «Москва» меҳмонхонаси қаршисида 200 туп тол кўчати ўтказилди. Улар эндигина кўкариб, барг ёзай деганда, кимнингдир буйруғи билан суғуриб ташланди. Маълум вақт ўтиб, ўрнига яна тол кўчати ўтказилди. Боғбон Расул амаки билан суҳбатлашганимизда у киши:

— Эй, болам, бу раҳбарларга ҳайронман, ўйламай-нетмай ўтирган еридан буйруқ беравераркан, ўтган йили ўтқазган кўчатларимиз анча қаддини тиклаганди. Бу йил денг, кўкариб турган ниҳолларни яна суғуриб қайта экишди. Агар шу пайтгача экилган дарахтларнинг 50—60 фоизи парваришлаб қаралганда ҳозиргача шаҳар боққа айланарди, — дедилар.

Истардикки, шу эзгу ишга қўл урган ҳар бир киши эккан ниҳолининг келажагига ҳам қайғурса. Ниҳол ўсиб дарахт бўлганда инсонларга нафақат сояси ва кўрки, балки меваси билан ҳам хизмат қилса. Ана ўшанда ҳақиқий тўкинчилик бўлади. Қиссадан ҳисса шуки, ҳадемай баҳор келади, тайёргарлигимизни кўриб турайлик, демоқчиман.

Ш. ШОҚОСИМОВ.

ТУПРОҚ

(ҚАТРА)

ҚУЛ ниҳол экарди. Қуруқ енгил тупроқ илдиз устига тушаркан, сал эсган шамолдан тўзиб чангийди.

— Илдизимнинг қолганини анави гўнг билан кўмақол.

Қўл: — «Ниҳолга маза, зўр озуқа», — дея чуқурнинг қолганига гўнг босди. Ёнидан ариқча чизиб, сув жилдиратди. Ниҳолнинг кайфи чоғ: «Сен ҳам, мен ҳам чангдан озодмиз».

Афсус, бир кун қўл ниҳолга боқса, сичқон қулоғидек ўсган барглари сарғиш. Безгак тутгандек титраб, нажот истайди. Қўл тажрибасиз. Бу ҳолдан гангийди. Не хатолик ўтдийкин мендан, а?! Омилкорга чопади?

Омилкор ниҳол тагини очса, гўнг қизиб илдизини куйдираётган экан.

— Аттанг, — ачиниб деди у қўлга. — Гўнгга тупроқни омухта қилмабсан. Ахир, илдизлар унинг кучини тупроқ орқали эмади. Тупроқ она-де, ўғитга тўйиниб кўкрак тутади уларга. Билиб қўй, жамики ниҳолнинг ўсишига энг аввал тупроқ — она эгалик қилади!

Ғ. АБДУЛЛАЕВ.

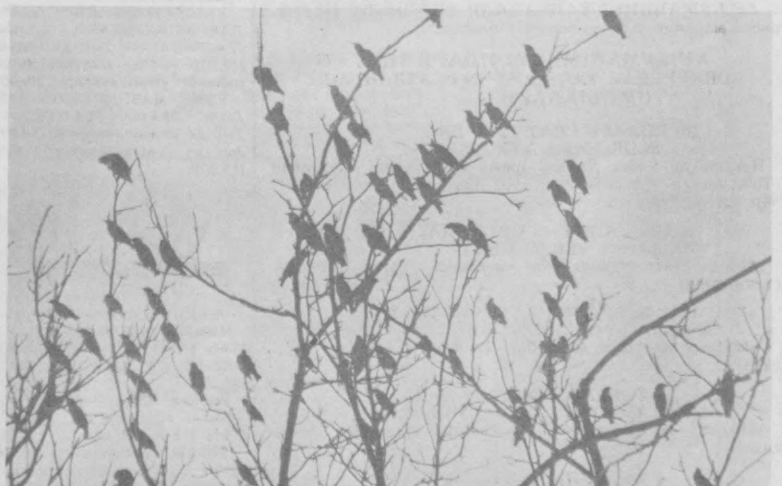

⊙ **Қишнинг сокин кунлари.** **Сураткаш Х. Мирзакаримов** лавҳаси.

«Қизил китоб»га ёзилган

ҚИЗҒИШ РАНГЛИ СУҒУРЛАР

Агар йўлингиз тушиб пойтахт областимизнинг Чотқол ва Қурама тоғларининг энг баланд яйловларида бўлсангиз, албатта мушукдан йирикроқ қизғиш жониворга кўзингиз тушади. Маълумки, хилма хил ҳайвонот оламида қиш уйқусига кетадиган жониворлар алоҳида, ўзига хос туркумни ташкил этади. Айиқ, бўрсиқ, юмронқозиқ, соня ва суғур шундай ҳайвонлар жумласидандир. Бу ҳайвонларнинг диққатга сазовор жиҳати шундаки, улар бутун ёз давомида тери остида ёғ тўплашади. Ана шу ёғ ҳайвон танасига қувват бахш этади. Қиш бошланиши билан улар ўз инларида узоқ муддатли уйқуга кетади. Шу туфайли бўлса керак, суғурлар ҳайвонот боғларида яшай олмайди ва фақат ҳайвонот музейларининг илмий коллекцияларидагина онда-сонда учрайди.

Ҳайвонот дунёсида суғурларнинг ҳаммаси бўлиб 14 тури мавжуд. Шундан 6 таси мамлакатимиз территориясида яшайди. Жумҳуриятимизда эса қизил думли ва Минзберг суғури учрайди. Минзберг суғури шулар ичида алоҳида ўрин эгаллайди. Унинг узунлиги ярим метр келар-келмас, вазни эса 5—6 килограмм атрофида. У думининг узун ва қизғиш бўлиши билан бошқа суғурлардан фарқ қилади.

Суғурлар тўда-тўда ҳолда денгиз сатҳидан 2500 — 3500 метр баландликларда кун кечиради. Улар қишда қор кўп тўпланадиган шимолий ва шарқий ён бағирларни маъқул кўради. Суғур ўз инида 8 ойлик уйқудан тургач, баҳорда ер юзасига чиқиш учун баъзан 6 — 8 метр қор қатламини тешиб чиқади. Улар инидан чиққач, дастлабки 5 — 10 кун мобайнида овқатланмай ин атрофида ўзларини офтобга соладилар. Қорлар эрий бошлаб, ерлар кўзга ташлангач, суғурлар ўтган йилги ўсимлик қолдиқлари ва илдизларини топиб овқатланади. Бу мавсум улар учун энг оғир давр ҳисобланади. Чунки қиш бўйи уларнинг «силласи қуриган», қолаверса егулик нарсаларнинг ҳам тайини йўқ. Бундай вақтларда, яъни уйқудан уйғониб, талмовсираб юрган суғурлар тулки, бўри, баъзан эса бургутларга ҳам ем бўлади. Баҳор офтобининг тафти тоғ ён бағирларини қордан фориғ этиб, алвон хил сиёҳга буркайди. Суғурлар ўсимликни бошдан оёқ эмас, балки фақатгина юқори қисмини чимдиб ейди. Баъзан улар тупроқ ҳам ялайди, чунки тананинг минерал моддага бўлган талабини ҳам қондириш керак-да. Қизил думли ва Минзберг суғурлари ўзларининг ер юзасида ўтказадиган 4 ойдан ортиқроқ ҳаёти мобайнида 1—1,5 килограмм ёғ тўплашга улгурадики, бу уйқудаги карахтлик даврида иш беради.

Ер қазишда бу жониворга тенг келадиган ҳайвон бўлмаса керак. У қазиган ин чуқурлиги 4—5 метрга етади, йўлакнинг узунлиги баъзан 25—30 метрга етади. Суғурлар оиласи жойлашган ерда инлар сони жуда кўп — 170 та бўлишини аниқлашган. Суғурлар қиш уйқуси олдидан на овқатланади, на овқат ғамлайди. Улар 8—10 тадан бўлиб ер ости «хонаси»да ухлашади.

Ҳар бир суғур оиласида деярли ҳар йили 2—3 тадан, баъзан эса 4 — 5 тадан бола туғилади. Улар уч йил ўтар-ўтмас вояга етади ва ота-онасидан ажралиб, мустақил оила қуради. Суғурлар ўзига хос товуш чиқариб «рив... рив»лашиб баланд тоғ яйловларида чопишиб, баъзан эса юмронқозиқ сингари тикка ўтириб олишади. Шу туфайли бу жонивор кўпгина «табиат ошиқлари» томонидан мўйнаси ва шифобахш ёғи учун овланиб, улар сони камайиб, ачинарли аҳволга тушмоқда. Бунинг устига чиябўри, айиқ, бўри, тулки, бургут каби табиатдаги душманларини назарга оладиган бўлсак, у ҳолда бу жониворларнинг яқин йиллар ичида қирилиб кетиши ҳеч гап эмас.

Шундай экан, бу ўзига хос ажойиб мўйнали ҳайвонни қўриқлаш ва сақлаб қолиш ҳаммамизнинг ишимиз бўлиши керак.

Т. ЕДГОРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси зоология ва паразитология институтининг катта илмий ходими, биология фанлари номзоди.

Биласизми?

ЧАРМ ТЎП ТАРИХИДАН

⊙ Эгей денгизининг Самофракия оролида чарм тўпнинг эрамиздан олдинги 2500 йилга мансуб бўлган энг қадимги тасвири топилди. Сопол тахтачага ўйиб солинган бу тасвирдан кўриниб турибдики, ўша замонларда ҳам баскетбол ва футбол ўйинларига ўхшаш тўп ўйини бўлган. Бундай ўйинларни қадимги греклар жуда яхши билишган. Қадимий бу тўп ҳам ҳозирги тўплар сингари чармдан ясалганлиги кўриниб турибди.

⊙ Қайси бир футбол ишқибозидан, футбол ватани қаер, деб сўраманг, Англия деб жавоб беради. Лекин олимлар кўпдан бери бу ўйиннинг қадим замонлардан маълум эканини тахмин қилишар эди-ку, бироқ ашёвий далил бўлмагач, индамай юришарди.

Ниҳоят, ҳозир олимлар фикрини тасдиқлайдиган тарихий гувоҳ чиқиб қолди. Грецияда 2000 йилдан бери ер остида яшириниб ётган ваза топилди. Унда икки эркак тасвирланган бўлиб, улардан бири — футболчи машқ қилаяпти, иккинчиси эса тренер. Унга йўл-йўриқ кўрсатаяпти. Агар ўша даврда футбол ўйини бўлмаганда, бундай манзара тасвирланмаган бўларди.

⊙ Футбол ўйини Европада XIV асрда шуҳрат қозона бошлади. Англия қироллари Эдуард II ва III сарой амалдорларини «қандайдир бўлмагур тўп» тепиш билан қизиқиб, ўқ-ёй отишни унутаётганликлари учун бу ўйинни тақиқлаб қўйишган эди.

⊙ Англиянинг Шеффилд шаҳрини «футбол шаҳри» деб аташади. Дарҳақиқат, футбол ўйини қоидаларига доир бирмунча янгиликлар шу шаҳарда биринчи марта қўлланган. Бурчакдан тўп тепиш, ҳакамнинг ҳуштак чалиши футбол тарихида биринчи марта шу ерда расм бўлди ва илгари дарвозанинг ёғоч тўсини ўрнида хизмат қилган арқон биринчи марта ёғоч тўсин билан алмаштирилди.

⊙ Узоқ вақтларгача дарвозабонлар ўйин вақтида тўпни қўл билан ушлашлари мумкин эмасди. 1871 йилда бу усул бекор қилиниб, дарвозабон тўпни фақат дарвозадагина қўл билан ушлашга ҳақли деб келишилди. Ниҳоят, 1912 йилда дарвозабонга тўпни жарима майдони ичида ҳам қўл билан ушлашга рухсат этилди.

А. АЛИЕВ тайёрлаган.

юзида тумонат одам. «Диабет» бир чеккага ўтиб турди. Тобутни кўтаришди. Хотин-халажнинг йиғи аралаш «қий-чуви» дарвоза олдига кўчиб чиқди...

Кўча тинчигач, «диабет» кўк дарвозадан берироқ бир эшик олдида бола кўтариб турган аёлдан сўради:

— Шу кўчада Муллақанд деган профессор яшайдими?

— Муллақанд эмас, — деди аёл чор атрофга қараб олгач. — Ўрозқанд денг, у кишини ҳозиргина тобутда олиб кетишди.

— Шифокормиди?

— Йўқ, шифокор эмаслар. Бу одам қанд касали билан оғриб келдилар. Дори ичмас эдиларку, арақни кўп ичардилар, режимга риоя қилмадилар, қовурилган ёғлиқ овқатларни, хамир таомларни еявердилар. Охири оғирлашиб қолдилар... Лекин яхши одам эдилар.

— Нега исмлари Ўрозқанд?

— Вой, муллака-ей, бу ерлик эмассиз шекилли, билмайсиз. Бу одамни Мулла Ўроз дердилар. Қариганда зерикмай деб, хўрозқанд қилиб сотардилар. Шунинг учун Ўрозқанд деб лақаб қўйишганди.

— «Эҳ, мен содда ландовур, — деб пешонасини тириштирди «диабет». — Латиф лофчининг гапига бекор лақиллабман-а, парҳез қилиб юравериш керак экан.

Комил МУҲАМЕДОВ,
Улуғ Ватан уруши ветерани.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Реклама ва эълонлар ░ Реклама ва эълонлар ░ Реклама ва эълонлар

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРЛИГИ ЎЗБЕКИСТОН ТЕАТР АРБОБЛАРИ УЮШМАСИ

ТЕАТР САНЪАТИ ТАРҒИБОТИ БЎЙИЧА БУТУНИТТИФОҚ «СОЮЗТЕАТР» БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН БЎЛИМИ.

Ўзбекистон театрларининг иккинчи жумҳурият анжумани

ТОШКЕНТ ШАҲРИ

29 ЯНВАРЬ — 6 ФЕВРАЛЬ КУНЛАРИ
РЎЗНОМА

29 ЯНВАРЬ СОАТ 18.00 ДА
АНЖУМАННИНГ ТАНТАНАЛИ ОЧИЛИШИ
А. Иброҳимов. «ПУЧ».
Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли (театр биносида).

30 ЯНВАРЬ СОАТ 12.00 ДА
К. Хачатурян. «ЧИППОЛИНО».
Навоий номидаги Ўзбек Давлат академик катта театрининг спектакли (театр биносида).
КЕЧ СОАТ 19.00 ДА
А. ЎТАЛИЕВ. «ЭРНАЗАР ОЛАКЎЗ».
К. С. Станиславский номидаги Қорақалпоғистон Давлат мусиқий театрининг спектакли (Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театри биносида).

31 ЯНВАРЬ СОАТ 12.00 ДА
О. Ернов. «СПАСИТЕ НАШИ ДУШИ».
Горький номидаги Фарғона вилояти рус драма театрининг спектакли (Рус Давлат Ёш томошабинлар театри биносида).
КЕЧ СОАТ 19.00 ДА
Д. Поунэлл. «МАСТЕР-КЛАСС».
Горький номидаги рус Давлат академик театрининг спектакли (театр биносида).

1 ФЕВРАЛЬ СОАТ 12.00 да
А. ЖАББОР. «ЧОРРАҲА».
И. Охунбобоев номидаги Андижон вилояти Ўзбек Давлат мусиқий драма ва комедия театрининг спектакли (Рус Давлат Ёш томошабинлар театри биносида).
КЕЧ СОАТ 19.00 ДА.
М. Бобоев, Ҳ. Раҳимов. «МУШКУЛ САВДО».
Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли (театр биносида).

2 ФЕВРАЛЬ СОАТ 12.00 ДА.
ҲАМЗАНИНГ НОМАЪЛУМ ТЕАТР ТОМОШАЛАРИ МАЖМУАСИДАН:
«Жононга бордим бир кеча...», «Заҳарли ҳаёт ёхуд ишқ қурбонлари».
«Союзтеатр» Жумҳурият бўлимининг «МУЛОҚОТ» театр студияси спектакли (Қарши шаҳри. Ўзбек Давлат «Ёш гвардия» драма театри биносида).
КЕЧ СОАТ 19.00 ДА.
Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий. «ПАРАНЖИ СИРЛАРИ».
Ўзбек Давлат «Ёш гвардия» драма театрининг спектакли (театр биносида).

3 ФЕВРАЛЬ СОАТ 12.00 ДА
Ю. Азимзода. «НАСРИДДИННИНГ БОШИДАН КЕЧИРГАНЛАРИ».
А. Мажидий номидаги Каттақўрғон Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли (Рус Давлат Ёш томошабинлар театри биносида).
КЕЧ СОАТ 19.00 ДА.
А. Глебов. «МИЛЛИОНЕРША».
Давлат мусиқий комедия (оперетта) **театрининг спектакли** (театр биносида).

4 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.00 да
И. Турсунов. «БУ ТЕЛБА ДУНЁ».
Навоий номидаги Наманган вилояти Ўзбек Давлат мусиқий драма ва комедия театрининг спектакли (Ўзбек Давлат «Ёш гвардия» драма театри биносида).
5 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.00 ДА
Э. Самандаров, К. Раҳимов. «ОЛМА ПИШГАНДА КЕЛИНГ».
Огаҳий номидаги Хоразм вилояти Ўзбек Давлат мусиқий драма ва комедия театрининг спектакли (Муқимий номидаги мусиқий театр биносида).

6 ФЕВРАЛЬ СОАТ 10.00 ДА.
ЯКУНИЙ ЙИҒИЛИШ. Анжуман ҳакамлари ҳайъатининг ҳисоботи.
АНЖУМАННИНГ ТАНТАНАЛИ ЁПИЛИШИ («Интурист» маданий-ахборот маркази биносида).

АНЖУМАН МЕҲМОНЛАРИНИНГ КОНКУРСДАН ТАШҚАРИ КЎРСАТАДИГАН ТОМОШАЛАРИ

30 ЯНВАРЬ СОАТ 12.00 ДА
Ж. Жабборов. «ЎЖАРЛАР».
Нов шаҳар Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли (Тожикистон жумҳурияти. Рус Давлат Ёш томошабинлар театри биносида).

1 ФЕВРАЛЬ СОАТ 21.00 ДА
Ш. Дилени. «ВКУС МЕДА».
«Дард» театр-студиясининг спектакли (Каноп фабрикаси клубида).

2 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.30 ДА
А. Ким. «ПРОШЛО 200 ЛЕТ».
«Илҳом» театр-студиясининг спектакли (студия биносида).

3 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.30 ДА
Ш. Бошбеков. «КРАСНАЯ ДИСКЕТА».
«Илҳом» театр-студиясининг спектакли (студия биносида).

4 ФЕВРАЛЬ СОАТ 12.00 ДА
Ж. Оффенбах. «СКАЗКИ ГОФМАНА».
М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваторияси опера студиясининг спектакли (Навоий номидаги Ўзбек Давлат опера ва балет Катта театри биносида).
СОАТ 15.00 ДА
А. Орипов. «ЖАННАТГА ЙЎЛ».
Киров номидаги Ўш Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли (Қирғизистон жумҳурияти. Рус Давлат Ёш томошабинлар театри биносида).

5 ФЕВРАЛЬ СОАТ 12.00 ДА
Қ. Матмуродов. «ЎМИРБЕК ВА КАЛЎҒЛОН».
К. С. Станиславский номидаги Қорақалпоқ Давлат мусиқий театрининг спектакли (Рус Давлат Ёш томошабинлар театри биносида).
Спектаклларга билетлар сотилмоқда.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилишингиз мумкин: 33-08-39, 32-36-43, 33-41-85, 32-35-53.

«УЗБЕКГИДРОЭНЕРГОСТРОЙ» трестининг
БОШ ЎҚУВ-КУРС КОМБИНАТИ
сувоқчи-бўёқчи ихтисоси бўйича

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 3 ой.
МАШҒУЛОТЛАР — 1 ФЕВРАЛДАН БОШЛАНАДИ.
Ўқиш даврида ўқувчиларга ойига 102 сўм стипендия тўланади.

ЎҚИШНИ ТАМОМЛАГАНДАН КЕЙИН БИТИРУВЧИЛАР ТОШКЕНТ ШАҲРИГА, «ТашГРЭСстрой» ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА ВА НУРОБОД ШАҲРИДАГИ «ЯНГИ АНГРЕН» ГРЭСи ҚУРИЛИШИГА ИШГА ЮБОРИЛАДИЛАР.

Барча саволлар юзасидан қуйидаги адресларга мурожаат қилинсин: 700170, Тошкент шаҳри, Комсомол 40 йиллиги кўчаси, 39 «а»-уй. Ўқув комбинати. Телефонлар, 67-97-78, 67-97-97 ёки Нуробод шаҳри, «Янги Ангрен ГРЭСи» қурилиш бошқармаси. Ўқув пункти.

Пассажирлар диққатига!

«ҒАЛАБАНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ» МАССИВИ АҲОЛИСИНИ МЕТРОПОЛИТЕН СТАНЦИЯСИГА ЭЛИТУВЧИ ТЕЗ ЮРАДИГАН ТРАНСПОРТ АЛОҚАСИ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ УЧУН

25 ЯНВАРДАН БОШЛАБ

«ҒАЛАБАНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ» МАССИВИ — М. ГОРЬКИЙ МАЙДОНИ» ўртасида қатновчи ЯНГИ ЛИНИЯ — 40-МИКРОАВТОБУС МАРШРУТИ ОЧИЛАДИ

Микроавтобусларнинг ҳаракати икки йўналишда — «Ғалабанинг 40 йиллиги» массивидан бошлаб Чўлпон, Генерал Петров, Доғистон кўчалари бўйлаб М. Горький майдонигача ташкил этилади.

«ИВАНОВОЛИК ТЎҚУВЧИЛАР», «БОШЛИҚ» ЮНУСОБОД ВА «БИРЛИК» МАССИВЛАРИНИНГ аҳолисига транспорт хизмати кўрсатишни янада яхшилаш мақсадларида

25 ЯНВАРДАН БОШЛАБ
97-автобус маршрутининг ҳаракати юк машиналари қатнови йўли бўйлаб «БОШЛИҚ», «ИВАНОВОЛИК ТЎҚУВЧИЛАР» массивлари орқали ЖАНУБИЙ ВОКЗАЛГАЧА УЗАЙТИРИЛАДИ,
бунинг натижасида, юқорида кўрсатилган массивларнинг аҳолиси бошқа транспортга ўтирмаган ҳолда Савдо маркази, ЦУМ, В. И. Ленин номидаги метро станцияси, шунингдек Юнусобод массиви билан тўғридан-тўғри боғланадилар;
— **95-АВТОБУС МАРШРУТИНИНГ ҲАРАКАТИ Низомий номидаги Тошкент педагогика институтидан бошлаб 1-ЖБИ** (Темир-бетон буюмлари заводи)**гача УЗАЙТИРИЛАДИ.**
Транспорт воситаларидан самаралироқ фойдаланиш, шунингдек «ОКТЯБРЬ» массиви аҳолисига транспорт хизмати кўрсатишни яхшилаш мақсадларида

25 ЯНВАРДАН БОШЛАБ
«ОКТЯБРЬ» МАССИВИ — «ОЛОЙ БОЗОРИ» ўртасида қатновчи 14-микроавтобус маршрути кўп ўринли «ПАЗ-672» автобуслари билан АЛМАШТИРИЛАДИ.
САМПИ, Тошкент қишлоқ хўжалиги институти талабалари, селекция институти, ТашГРЭС ходимларининг жуда кўп илтимослари ҳисобга олиниб,

25 ЯНВАРДАН БОШЛАБ
165-АВТОБУС МАРШРУТИ йўли бўйлаб «КОММУНИСТИК» АВТОСТАНЦИЯСИДАН «ТашГРЭС» посёлкасигача қатновчи янги 156-автобус маршрути очилади. Мазкур маршрутга кўп ўринли «ИКАРУС-260» автобуслари бириктилади. 165-автобуслар маршрутининг иши тезкор ҳаракатланиш тарзида йўлга қўйилади.
Маълумотлар учун телефон — 34-82-99.

БАРЧА ТУРДАГИ ШАҲАР ПАССАЖИР ТРАНСПОРТИ ИШИНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ ВА РИВОЖЛАНТИРИШ БОШҚАРМАСИ.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги
М. Қориёқубов номли Ўзбек Давлат филармонияси

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

1, 2 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.30 да

ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
М. Қориёқубов номли ўзбек Давлат филармониясининг солисти, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
Ортиқ ОТАЖОНОВ
С. М. Киров номли Ўш ўзбек Давлат музикали драма театрининг солистлари, Қирғизистон ССР халқ артистлари: ОЙТОЖИ ШАБДОНОВА, НЕЪМАТЖОН НЕЪМАТОВ, ТОЛИБЖОН БАДИНОВ;
Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артист
РАСУЛЖОН УРАЙИМЖОНОВ
«КАМОЛОТ-89» **конкурсининг лауреати**
МУҲАММАДКАРИМ СОИПОВ
М. Қориёқубов номли ўзбек Давлат филармониясининг солисткаси МУАЗЗАМ ҒОФУРОВА.
Программани — ЎТКИР СИДДИҚОВ олиб боради.
Билетлар соат 11.00 дан сотилади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/I да **Тоҳир ва Зуҳра** (19.00), 26/I да **Тўмарис** (19.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/I да **Куёв** (19.00), 26/I да **Абдулла Қодирийнинг ўтган кунлари** (19.00).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/I да **Отасининг қизи** (19.00), 26/I да **Майсаранинг иши** (19.00).

КИНО

25 ЯНВАРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:
Чайка — «СЕВГИН ВА ИШОНГИН» (18.30), «НЕМИС КЛИНИКАСИГА ХУСУСИЙ ТАШРИФ» (21.00).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «СЕВГИН ВА ИШОНГИН» (18.30, 21.00).
ВЛКСМ 30 йиллиги — «ХОН ГИЛЬ ДОН» (жуфт соатларда).
Москва — «КУНЛАРНИНГ БИРИДА АМЕРИКАДА» (18.20, 20.40).

26, 27 ЯНВАРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:
Чайка — «СЕВГИН ВА ИШОНГИН» (11, 13.30, 16, 18.30), «НЕМИС КЛИНИКАСИГА ХУСУСИЙ ТАШРИФ» (21.00).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «СЕВГИН ВА ИШОНГИН» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
ВЛКСМ 30 йиллиги — «ХОН ГИЛЬ ДОН» (жуфт соатларда).
Москва — «КУНЛАРНИНГ БИРИДА АМЕРИКАДА» (11, 13.30, 16, 18.20, 20.40).

Тошкент ҳисоблаш техникаси ремонти ва унга техника хизмати кўрсатувчи тажриба заводи

ТАШКИЛОТЛАР,

КООПЕРАТИВЛАР ВА

ГРАЖДАНЛАРГА

Ватанимизда ишлаб чиқарилган дискеталарни

СОТАДИ

Маълумотлар олиш учун телефонлар — **76-88-33, 76-13-60.**

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти коллективи кекса ходим, меҳнат ветерани, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими

Самиғ
УМУРЗОҚОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент политехника институти кимё-технологияси факультети коллективи ва Пластмасса ва эластомерларни қайта ишлаш кафедраси ходимлари, кафедра доценти И. А. Салимсаковга онаси

Жамолой
САЛИМСАКОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

Р. — 03057.

Тиражи 139.200. Индекс 64690. Д—2201.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.